

De la CUP, o la infinita contradicció

Miquel Seguró / @miquel_seguro

Ja fa més de dos mesos de la investidura de Carles Puigdemont com a 5è president de la Generalitat des de la restauració de la democràcia a l'Estat i, amb ella, de la treva mediàtico-social amb la CUP. Tindrem temps de veure quina intensitat torna agafar el *pressingCup* quan s'hagi de procedir a l'aprovació dels pressupostos, per exemple, i quan votacions fonamentals pel "procés" prenguin camins divergents.

A quina pressió estava sotmesa la CUP? La resposta és òbvia: havia d'investir un president que representava l'espai socio-econòmic que s'oposa al seu ideari. És a dir, se la sotmetia a una prova d'estrès considerable en posar-la davant la seva pròpia contradicció. El principi de no contradicció és un principi lògic segons el qual una proposició i la seva negació no poden ser veritables alhora i en el mateix sentit. I en efecte: **els resultats del 27-S van abocar la CUP a haver d'escollir entre nació o revolució**, una dualitat ideològica gens fàcil de suportar que posa en dubte els fonaments de la formació.

I és que el lema "Mas o març" no reflectia una simple cruïlla. És la constatació del xoc de trens domèstic de la formació, la impossibilitat de reconciliar estructuralment dos principis *prima facie* que tard o d'hora s'exclouen mútuament. La CUP s'autodefineix com un espai de confluència per a totes aquelles persones i col·lectius que lluiten per l'alliberament nacional i social dels Països Catalans. Tanmateix, recordava recentment el diputat Albert Botran al portal rebelión.org que la formació té el seu origen en el moviment de l'esquerra independentista nascut el 1969 amb la constitució del Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN). Això significava un moviment independentista nou, perquè era d'ideologia marxista i se situava en l'àmbit dels Països Catalans. **"Són plantejaments que avui s'inclouen en la proposta política de la CUP"**, especificava, per això tant l'eix nacional com l'eix social d'inspiració marxista són fonamentals, irrenunciables per a la formació.

El Manifest Comunista, llibre de capçalera del marxisme, acaba amb la coneguda proclamació: "Proletaris de tots els països, uniu-vos!". En el text es pot llegir explícitament que els obrers no tenen pàtria, fet que no exclou però que hagin d'organitzar-se en les seves respectives nacions per conquerir el poder estatal. Amb tot, es tracta de quelcom transitori. **Amb l'avanç del poder del proletariat, els antagonismes entre els pobles desapareixeran, pronostica el Manifest.** L'últim estadi i objectiu final del moviment obrer és la internacionalització del comunisme, d'aquí la proclama.

No obstant això és habitual sentir dir que és possible des del marxisme, i en concret des de la seva vessant leninista, defensar l'autodeterminació dels pobles. En efecte, Vladimir I. Uliànov 'Lenin' va deixar escrites coses al respecte. **El dret d'autodeterminació de les nacions, diu, significa el dret a la independència en el sentit polític, a la lliure separació política de la nació opressora.** A diferència de Marx, que tenint en compte els interessos de la lluita de classe del proletariat als països avançats destacava en primer pla el principi fonamental de l'internacionalisme i del socialisme, per a Lenin cada nació ha d'obtenir el dret a l'autodeterminació. Per a ell, això contribueix a l'autodeterminació dels treballadors.

Però Lenin introdueix un important matís. Hi ha la possibilitat que el proletariat de la nació oprimida s'uneixi a la seva burgesia i vegi un enemic en el proletariat de la nació dominant. I això és un risc, perquè **la lluita de classes internacional del proletariat contra la burgesia internacional seria substituïda per l'escissió del proletariat.** És a dir, que per a Lenin existeix el dret a

l'autodeterminació de les nacions sempre i quan no posi en risc la lluita internacional de classes, principal objectiu del socialisme.

Que la CUP s'exigeixi a ella mateixa ser fidel als dos principis en els quals s'assenta és demanar la quadratura del cercle. Sempre n'hi ha un que acaba prevalent sobre l'altre. Primer va optar per la revolució, i fruit d'això va ser titllada de traïdora a la pàtria. Finalment ha prioritzat la nació, i per això mateix algú la pot acusar de representar un socialisme corromput (en paraules literals del propi Lenin). **De fet no han trigat a aparèixer veus crítiques internes amb el pacte amb Junts pel Sí.** El seu és un autèntic i dilema fonamental: per molts equilibris, anades i vingudes i recerca conscient d'una òptima conciliació no hi ha síntesi superadora per a la seva antítesi ideològica. Inclús en el millor dels mons possible sempre existirà per a la CUP el risc d'haver de decidir entre fer prevaldre l'eix nacional o privilegiar l'eix social, entre defensar el bé major de la nació o l'imperatiu marxista de la unitat de la classe treballadora.

Dit a l'estil de Blaise Pascal, el nacionalisme té raons que el socialisme marxista desconeix, i viceversa. Per això el problema de fons de la CUP no varen ser els resultats del 27/S. **El seu origen es troba en la bicefàlia axiològica de conjugar Marx i nació.** I la situació podria ser encara més kafkiana. Si aquesta quadratura del cercle és a hores d'ara prou evident (només hauria faltat que l'empat assembleari hagués estat a 1.714), és inimaginable albirar fins a quins nivells d'esquizofrènia interna pot arribar la formació si en algun moment ha de triar entre investir un Mas de torn o un president d'esquerres no independentista. D'haver-se repetit les eleccions al Parlament de Catalunya hauríem tingut la possibilitat, potser, de comprovar-ho. Però haurem d'esperar. **I, com ja hem vist, les aritmètiques polítiques són capritxoses i s'entesten en facilitar pressings de tot tipus, així que més val que ningú no descarti l'escenari.**

Miquel Seguró és investigador de la Càtedra Ethos-URL i professor d'Ètica i Filosofia Política a la UOC